

Svenska Canada-Tidningen

THE SWEDISH CANADA NEWS

Dahl Steamship Agency
 Ålders skandinaviska ångbåtsagen-
 tar i Canada. Ombud för
 NORSKA AMERIKALINJEN,
 SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
 SVENSKA AMERIKALINJEN
 och andra linjer.
 För snabbaste expedition besök
 eller tillskriv
Dahl Steamship Agency
 Tel. 29 011.
 225 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Penningförsändelser
 till alla platser i Skandinavien för-
 medias, och användes endast ban-
 ker, auktoriserade av Staten, vars
 garanti sädes gället.
 Lästa försändningsavgift 50c. För
 belopp över \$100.00 speciellt låga
 avgifter. Angävt biljetter till alla
 platser utställas. Förfrågningar be-
 svaras beredvilligt.
Dahl Steamship Agency
 Tel. 29 011.
 225 Logan Ave., Winnipeg, Man.

ARG. (YEAR) 38. (Lösnummer 10 cts.) SVENSKA CANADA-TIDNINGEN, WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 6 MARS 1930. (Lösnummer 10 cts.) N:o 10.

Inför 25 - årsminnet av unionskrisen.

Norska veckan ett vackert vitt-
 nesbörd om samförståndet
 i Nordheim.

För S. C. T. från Svensk-Ameri-
 kanska Nyhetsbyrå.

Albert Engström har som be-
 kant varit den egentliga grund-
 läggaren av den svenska skämt-
 pressen. Genom Strix, som han
 startade 1897, förskaffade han
 sig inte bara en vidsträckt
 popularitet utan också ett högt
 beaktansvärt inflytande. Hans
 teckningsätt har påverkat ett helt
 släkte av yngre konstnärer, och
 i sin litterära alstring har han vi-
 sat sig i släkt med Strindberg och
 Karlfeild. Han har inte begränsat
 sin uppgift till att skramla med
 gycklarnas bjällra för att vinna
 narrarnas bifall. Det har som det
 ofta sagts, legat allvar i botten
 på den glädjegläddare, han räckt.
 Själv har han kallat sig världens
 allvarigaste skämtförfattare, redak-
 tör, och som devis över sin gär-
 ning har han satt: Tål intet ont
 i världen, men var glad åt allt
 gott. Och det tycks som om den-
 na levnadsregel inte varit den
 sämsta. Albert Engström, som
 förevigat kolningar, bönder, fiskare
 och landstrykare, sitter sedan
 1922 i Svenska Akademien och
 deltagar i besluten om Nobelpriset
 i litteratur. Sedan 1925 är han
 också professor i teckning vid
 Konstskolan. Han har alltså
 fått många bevis på hur avhällen
 och uppskattad han är av svenska
 folket, men han har sällan blivit
 hyllad på ett originellt sätt än
 under den norska veckan, som i
 början av februari hölls i Stock-
 holm. Den norske riksdagspresiden,
 dr. Fett, uppställde nämligen i ett
 synnerligen uppmärksammat föredrag
 A. Engströms som ett mellan-
 folkligt mönster och föredöme.
 Det är helt naturligt, att en norma-
 man vid en granskning av en
 svensk medmänsklig liv gärna
 dröjer vid hur hon uppförde sig
 vid unionskrisen, även om det i
 år blir 25 år sedan den blev aktuell.
 I de dagarna drögas allas blicker
 till Karlstad, där underhandlingarna
 mellan broderförläggarna fördes.
 Dr. Fett hävdade nu, att i Nordens
 historia finns ej ärofullare namn
 än Karlstad, och under Karlstads-
 överläggningarna svåra dagar
 kom Albert Engström flera gån-
 ger med den förlösande humorn
 till underhandlingarna hjälpa. Det
 var t. ex. bara en teckning och en
 anekdot om kungen och den norska
 akavitmen. Men den kanske
 betydde mer än man anade, var-
 vid det naturligtvis inte heller
 saknade sin betydelse att Norges
 store Michelson var humorist.
 Det borde, enligt dr. Fetts me-
 ning, vara i lag föreskrivet att
 den som inte har humor inte hel-
 ler skall ha rätt att syssla med
 diplomatisk eller politik. Utan hu-
 mor ingen verklig mänskligkän-
 nedom och ingen verklig stats-
 konst. Humoristerna böra mera få
 komma till tals i storpolitiken, och
 när någon verklig brännande fråga
 kommer på tapeten i Genève,
 bör man inte glömma att inkalla
 Engström. Han som med humorns
 hjälp höll sig ovan lamret 1905
 skulle säkert ha mycket att lära
 herrarna. I vår tid är väl Briand
 den som har mest av denna lycko-
 bringande gäva. Han representerar
 kolingens idé i den europeiska
 politiken.

Svensk i spetsen för amerikanskt sockerföretag.

Uppfinnaren av celotex
 B. Dahlberg.
ARLIG RASOCKERPRODUKTION 450,000 TON.

Från Chicago telegraferas att
 South Cane & Sugar Co. ett bolag,
 som har sitt huvudkontor i Chi-
 cago, börjat mala sockerrör i Chi-
 cago, börjat mala sockerrör av
 den sista skörden till firman
 stora anläggningar i Clewiston,
 Florida, samt att förbrukningen
 vid dessa sedan förliden säsong
 ökats från 150,000 ton till 400-
 000 ton per år. Chefen för bolaget
 är vår bekante landsman, Bror G.
 Dahlberg, vilken redan för Åtskil-
 ligen år sedan ådrog sig uppmärksamhet
 för sin uppfinning av celotex, en
 förhållningspapp, som framställes
 av majsstjälkar. Southern Sugar Co.
 organiserades av Dahlberg i syfte
 att utvinna sockret i de för celotex
 använda majsstjälkarna och bolaget
 äger nu stora markområden i Florida
 samt har där anlagt fabriker, som
 redan äro de största i sitt slag i
 Fela Amerika och nu ytterligare
 komma att utökas. Enligt vad
 Dahlberg upplyser kommer fir-
 man att framdeles producera
 minst 450 000 ton råsocker årligen.

Senaste nytt om Kreuger.

Enligt Deutsche Allg. Zeitung
 har ingenjör Ivar Kreuger anlänt
 till Prag. I valundererrättade kretsar
 påstås att hans uppehåll där
 står i samband med skapandet av
 ett tändsticksmonopol. Kreuger
 låter även genom ombud uppköpa
 skog i Slovakien och Karpato-
 Ryssland samt säges även intressera
 sig för en del sågverk och
 andra träindustrier, som i. n. äro
 till salu.

Lärarestrejk i Alberta?

Stort massmöte i Edmonton.
 Alberta Teachers Alliance har
 nyligen hållit ett stort massmöte
 i en av de större skolorna i Ed-
 monton. Mötet förslöag att man
 borde tillgripa strejk bland provin-
 SENS lärarekrafter i avsikt att
 protestera mot ett av undervisnings-
 ministern Baker i lagstiftade
 nya framlagt förslag om tillägg
 till skollagen, varigenom lärarna
 skulle komma att berövas de rät-
 tigheter de nu besitta. Man anser
 nu att en strejk vore det enda ef-
 fektiva medlet att undanröjda
 detta förslag.

Runt land och riken.

**Barnen drucko härvatten. — Fem
 avlidna.**
 Ett stort antal barn, som för-
 tärt härvatten, ha insjuknat. Hit-
 tills ha fem avlidit.

Världsberömd pianist avliden.
 En av samtidens största pianis-
 ter, professor Konrad Ansonge,
 som var en av Liszts lärjungar,
 har avlidit. Han var född 1862.

den i en någorlunda överskådlig
 framtid kunde nå fram till prak-
 tiskt resultat. Jag tänker närmast
 på en fördelning av arbetet mel-
 lan de nordiska ländernas stornin-
 dustrier, så att vissa slag av va-
 rar, som produceras i ettdera av
 länderna, kunde få en erkänd
 marknad i de övriga. Jag vill söka
 och varandras språk. Norges nu-
 varande statsminister, Johan
 Ludvig Mowinkel, skisserade
 också under sitt besök i Stock-
 holm upp riktlinjerna för en ny
 skandinavisk union.

Jag tror, att en fråga som för-
 tjänar stigande uppmärksamhet
 inom Nordens länder, är det eko-
 nomiska samarbetet, framhöll hr.
 Mowinkel. Härvidlag borde in-
 dustrierna taga ledningen. Den är
 visserligen redan fullt på det kla-
 ra med vad det gäller. Men det
 skulle ha enorm betydelse, om
 egna landet.

A. W. Hammarstedt vald till D. M. för Vasaorden i Canada.

EVENTUELL UPPEDELNING AV DET NUVARANDE DISTRIKTET, OMFAT-
 TANDE ÖSTRA ONTARIO, MANITOBA, SASKATCHEWAN OCH
 ALBERTA HÄNSKJUTET TILL EXEKUTIVA RÅDET.

Barn i åldern 12 - 16 år kunna beviljas aktivt medlemskap.

Delegaterna samlade till distriktsmöte. I övre raden några medlemmar av den nya distriktsstyrelsen. Från v. t. h. Oscar Cronlund, Kenora, f. d. D. K., V. A. W. Hammarstedt, Winnipeg, Lundin, Kenora, v. D. M., Chas. Bruzell, Winnipeg, D. S., John Petterson, Kenora, f. d. D. M. och

I närvaro av över tretti dele-
 gater från till distriktet Central-
 Canada no. 16 av Vasaorden,
 anslutna Vasalöger i Canada, in-
 lededes i torsdags morse i logen
 Strindbergs klubblokaler i Scott
 Memorial Hall det 9nde distrikts-
 mötet här i landet.

Storlogens speciellt utsände re-
 presentant Mr. Leonard Engquist
 från St. Cloud, Minn., deltog i
 samtliga förhandlingar och fram-
 förde storlogens välgångsönskning-
 ar till Canadalogerna.

Av föredragna rapporter fram-
 gick att verksamheten under de
 gångna två åren, sedan sista dis-
 triktsmötet, visar betydelsefulla
 landvinningar för Orden och att
 fem nya loger instituerats. Lokallo-
 gerna hade under samma tid ut-
 betalt \$7342.60 i sjukbidrag till
 distriktlogens \$1,200 i begravnings-
 hjälper.

Sedan samtliga rapporter av-
 givits och den avgående styrelsen
 beviljats full och tacksam an-
 svarsfrihet för den tilländalupna,

terminen valdes distriktlogens
 tjänstemän under-terminen 1930
 — 1932.

Till distriktmästare valdes A.
 W. Hammarstedt, Winnipeg och
 i övrigt fick logens styrelse följande
 sammansättning: V. Lundin,
 Kenora, v. D. M., Chas. Bruzell,
 Winnipeg, D.S., C. H. Nilson,
 Winnipeg, v. D. S., Lars Mattson,
 Winnipeg, D. K., Mrs. Chas. Gustaf-
 son, Winnipeg, D. Kapl., Chas.
 Gustafson, Winnipeg, D. C. M.,
 Otto Norman, Wabigoon, v. D. C.
 M., Adrian Lindström, Kenora, D.
 L. V., och H. Hegelberg, Ericks-
 dale, D. Y. V.

Till tjänstemän i exekutiva rå-
 det utsågs förutom D. M., D. S.
 och D. K., vilka äro självskrivna
 medlemmar, C. H. Nilson och J.
 A. Osline, bägge från Winnipeg.
 Till revisorer valdes Carl E. Ryd-
 berg, Emil Seaburg och Mrs.
 Chas. Gustafson.

En permanent upplysningskom-
 mitté att i huvudsak bedriva sin
 verksamhet efter Vasaordens upp-
 lysningsbyrå i Chicago tillsattes
 därefter och till medlemmar av
 densamma valdes Carl E. Ryd-
 berg, Chas. Bruzell och Emil Seaburg.

Bland viktigare mottioner som
 antogs till behandling under dis-
 triktsmötet märktes bland annat
 beviljandet av nedsatt åldersgräns
 för intagning av nya medlemmar,
 varigenom barn i åldern 12 — 16
 år kunna erhålla passivt medlems-
 skap i Orden. Denna bestämmelse
 grundar sig i ett försök att å
 platser, där det visat sig så gott
 som omöjligt att organisera barn-
 klubbar, söka intressera ungdomen
 för Vasaordens verksamhet
 redan vid tidigare år än de kunna
 vinna aktivt medlemskap i Orden.

En motion av Chas. Bruzell om
 inrättandet av en fortsättnings-
 kassa för utbetalning av sjuk-
 hjälper till medlemmar vilka under

Drottningens tillstånd.
 Drottning Victorias tillstånd har
 märkbart försämrats och läkarna hysa
 nu knappast något hopp om förbät-
 ring. Patienten får dagligen kamferin-
 sprutningar för att stimulera den wa-
 ga hjärtverksamheten.

**Konungen, prinsarna Wilhelm och
 Lennart samt prinsessan Ingeborg be-
 finna sig ständigt vid sjukhögret. D-
 rekt telefonförbindelse har etablerats
 med Kungl. slottet i Stockholm och
 bulletiner om hälsotillståndet utsläppas
 flera gånger om dagen.**

Pälsdjursavel i Sverige kan ge bra utbyte.

Avelsdjuret måste ha hög kvalitet.

En del undermåliga djur ha
 tyvärr sålts till Sverige.

Pälsmännen och storjägaren
 John Utterström, en broder till
 vår store skildropare, anlände till
 Göteborg med "Drottningholm" till
 Göteborg. Han är där för att håll-
 sa på i sitt f. n. i roden, men
 kommer under besöket även att
 träda i kontakt med rävdollarna
 här i landet. Han representerar
 the American Fur Breeders, och
 är chef för pälsvaruavelningen i
 Seattle's fornamsta varuhus,
 Frederick & Nelson. Han har varit
 med om många jaktexpeditioner
 till nordliga Canada och skjutit
 massor av pälsdjur samt fotograferat
 och filmat nordlandsdjur.

Sedan 1909 har viltutgången i
 Nordamerika avtagit med mer än
 50 proc., men under samma tid
 har försäljningen av pälsverk ö-
 kats med 75 proc., och det till-
 kommer pälsdjursfarmarna att i
 allt högre grad förse marknaden
 med skinn. Hr. Utterström an-
 såg, att en rätt driven pälsdjurs-
 odling i vårt land kan giva goda
 resultat, men det är då viktigt,
 att avelsdjuret äro av hög kvali-
 tet. Ledsamt nog ha en del djur
 av sämre kvalitet sålts till Sve-
 rige, en sak som the American
 Fur Breeders framdeles vill söka
 motverka.

Jack Sharkey vann.

Vid den stora kraftmätningen
 mellan Jack Sharkey och Phil.
 Scott i torsdags afton vann den
 förre på teknisk knock out i tredje
 ronden. Den berömda Phil. lyc-
 kades trots aktningvärda försök
 att lägga sig till världsmästare-
 skapet. Domaren godkände nämligen
 icke Scotts anmärknings om "foul"
 och domslutet har ställt sig inför
 boxningskommissionen.

Sharkey kommer nu att möta
 Max Schmeling om världsmästare-
 skapet.

Anmälan mot Rivera.

Enligt ett Madridtelegram har
 en ledamot av Madrids stadsfull-
 mäktiga inför skattemyndigheten
 gjort anmälan mot Primo de
 Rivera för att denne inte erlagt
 skatt för ett belopp på 3,900,000
 pesetas, som genom en insamling
 hopbragts för att skänka honom
 ett hus.

Senaste Sverige - nytt.

Malmöförd.
 Måttiga fynd av rik och ren
 järnmalm ha gjorts i Bjuråker,
 Gävleborgs län.

Eldsåda.
 Projus kraftverks förrådsbyggnad
 har nyligen nedbrunnit. Stora
 Markie egendom. Anders-
 löv, nedbrann i torsdags, varvid
 300 kreatur innekändes. Läder-
 fabriken i Ängelholm förstördes
 nyligen totalt av eld.

Turistföreningen.
 Svenska Turistföreningen har
 firat en glansfull jubileumsårs-
 fest. Jubileumsmedaljen i silver
 tilldelades redaktör V. Berger vid
 Nordstjernans redaktion, New
 York.

Dödsolycka.
 Under pålningsarbete i Örn-
 sköldsvik krossades arbetaren Ö-
 strand mellan pålkransens hejare
 och städ.

Utnämning.
 F. d. statsrådet, professor Nils
 Wohlin har utnämnts till chef för
 tullverket.

Järnvägsbank rasar.
 Järnvägsbanken mellan Orresta
 och Tortuna & Västeråsbanan har
 rasat på 100 meters längd. Ölc-
 kan observerades omedelbart in-
 nan ett tåg skulle passera.

Från Ryssland.
 De till Ryssland återresta
 svenskskyborna ha i brev meddelat
 sina släktingar i Sverige, att Sov-
 jets granna löften icke hållits.
 Familjen lida nu verklig hungers-
 nöd.

Idrott.
 Lindgren i Lyckelse vann 5-
 milsloppet i svenska mästare-
 tävlingarna i Arvika, Sven Erik-
 son i Selånger vann det kombi-
 nerade loppet, Hilda Henberg i Ar-
 vidsjaure vann damernas millopp,
 och Utterström vann 3-milsloppet.
 Tio tusen personer åskådade
 backtävlingarna.

Asea.
 Asefabrikerna i Ryssland äro
 nu klara för stordrift med en ka-
 pacitet av 30,000 motorer årligen.
 Ett 50-tal svenska ingenjörer äro
 anställda som ledare.

Publicistklubben.
 Publicistklubben omvalde i
 lördags redaktör Ljunglund till
 ordförande.

Kreuger.
 Marmaknecernn övertages av
 Kreuger. Affären rör sig om flera
 millioner kronor.

Handelsbanken.
 Handelsbanken har beslutat ö-
 ka sin utdelning till 12 procent.

Det tog emellertid icke
 Forts. å sida 7.

Det önskade Broxviksdramat.

En rekapitulation med anledning
 av Helga Fagerskiolds
 häktning.

Det mer än 30 år gamla Brox-
 viksdramat har i dagarna fått ny
 aktualitet, sedan meddelande in-
 gått från Förenta staterna, att en
 av dramats huvudfigurer, den
 numera nästan 60-åriga fröken
 Helga Fagerskiold, som i Förenta
 staterna levt under namnet Far-
 rett, där blivit häktad för stöld.
 Detta har föranlett de amerikanska
 myndigheterna att hos den
 svenska polisen begära upplys-
 ningar om hennes antecedentia.

Äldre läsare torde ännu ha i
 minnet vilken orhörd sensation
 Broxviksdramat på sin tid väckte.
 Broxviks fideikommiss i Östergöt-
 land innehades under 1890-talet
 på grund av arv av Getz von
 Röök von Block, som var gift med
 kammarherren f. d. kaptenen E-
 vert Taube, som efter giftermålet
 kallade sig Taube von Block. Ma-
 karna hade två söner, av vilka
 den äldsta var förlovd med Helga
 Fagerskiold. Kammarherre
 Taube von Block, som var född
 1834, dog medan Helga Fagerski-
 old såsom äldste sonens fästmo-
 befann sig på Broxvik 1895. En-
 ligt vad som senare framkom ha-
 de den blivande svärmödrern, som
 i egenskap av fideikommissarie
 hade rätt utse den blivande inne-
 havaren av fideikommisset, för
 avsikt att utse den yngre sonen
 till fideikommissarie. Detta synes
 vara den verkliga upprinnelsen
 till de händelser, som sedermera
 utspelades.

Kort efter kammarherre Taube
 von Blocks död började rykten
 cirkulera att han blivit förgiftad,
 och länge drojde det icke innan
 Helga Fagerskiold gjorde en di-
 rekt angivelse till polismyndighe-
 tet att änkan förgiftat honom
 med sublimat, som hon skulle
 blandat i en havresoppa. Undersökning
 gjordes av polismyndighe-
 ten och änkefru Taube von
 Block anklagades för giftermord.
 Gift, såvill sublimat som arsenik,
 hade vid rättsmedicinsk undersökning,
 påträffats i den avlidnes
 kropp. Vid Helga Fagerskiolds
 angvarinnans sida, ställde sig
 snart den då unge advokaten, se-
 dermera statsministern, Karl
 Staaff.

Det blev en sensationer mätad
 rättgång, som fördes inför
 Bråbyråns tingslags häradstätt
 och följdes med det mest spända
 intresse över hela landet. Den
 största sensationen kom, då en
 enhällig nämnd överröstade do-
 maren, när det blev fråga om
 häktning av änkan. Nämnden för-
 klarade nämligen genom den
 gamle häradshövdingen, att den
 ansåg det fullkomligt utslutet att
 änkan skulle ha gjort sig skyldig
 till giftermord och att den ansåg
 sina släktingar i Sverige, att Sov-
 jets granna löften icke hållits.
 Familjen lida nu verklig hungers-
 nöd.

Det blev en sensationer mätad
 rättgång, som fördes inför
 Bråbyråns tingslags häradstätt
 och följdes med det mest spända
 intresse över hela landet. Den
 största sensationen kom, då en
 enhällig nämnd överröstade do-
 maren, när det blev fråga om
 häktning av änkan. Nämnden för-
 klarade nämligen genom den
 gamle häradshövdingen, att den
 ansåg det fullkomligt utslutet att
 änkan skulle ha gjort sig skyldig
 till giftermord och att den ansåg
 sina släktingar i Sverige, att Sov-
 jets granna löften icke hållits.
 Familjen lida nu verklig hungers-
 nöd.

opinionen mest syntes böjd att
 anse henne skyldig. För att stär-
 ka sin sviktande ställning som an-
 gvarinna simulerade sedan Hel-
 ga Fagerskiold under rättgången
 ett mordförsök mot sig själv. Hon
 hade då rest upp till Stockholm
 och där fött en son, vilken hon
 angav fästmannen vara fader till,
 och mottog kort härefter ett brev.
 Av detta framgick att en för henne
 okänd person ville träffa henne
 på en närmare angiven och
 för ändamålet mycket välfunnen
 plats, nämligen vid Fredrikshov,
 där Storgatan då ännu utgjorde
 en återvändsgränd. Hon skulle
 där vid 10-tiden en viss kväll få
 vetskap om vissa betydelsefulla
 händelser i samband med dramat.
 Tillsammans med den familj, där
 hon för tillfället bodde i Stock-
 holm — ett justitieråd och hans
 maka — begav hon sig den upp-
 givna mötesplatsen, men gick en-
 sam till möta den okände. Efter
 några minuter föusade hon fram
 med ett sår i ena handen och med
 kläderna något derangerade samt
 uppgav att hon blivit överfallen
 tv den okände, som sökt mörda
 henne. Det tog emellertid icke
 Forts. å sida 7.